

UNIwersytet Medyczny

IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Klinika Chirurgii Ogólnej, Małoinwazyjnej i Endokrynologicznej

Prof. dr hab. Jerzy Rudnicki

Dr hab. med Beata Wojtczak

Klinika Chirurgii Ogólnej, Małoinwazyjnej i Endokrynologicznej

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu

Recenzja rozprawy na stopień doktora nauk medycznych

Lek. Bartosza Luksa pt.:

„Ocena wpływu silikonów i wyciągów z cebuli na kształtowanie i modelowanie blizn po operacjach chirurgicznych”

Kompleksowe leczenie chirurgiczne obejmuje właściwą kwalifikację pacjenta do danej procedury operacyjnej, wybór najbardziej właściwego rodzaju zabiegu zgodnego z aktualnymi rekomendacjami, zminimalizowanie ryzyka powikłań okołoperacyjnych a także dbałość o ostateczny efekt kosmetyczny, czyli bliznę pooperacyjną. Blizna jako efekt przebytego procesu gojenia rany jest nieodzowną częścią każdego procesu leczenia operacyjnego. Powstaje ona niezależnie od wieku, płci, typu skóry, poziomu społeczno-ekonomicznego i lokalizacji geograficznej. Na świecie miliony ludzi borykają się z problemem nieestetycznej blizny, która może stanowić powód dyskryminacji społecznej i stygmatyzacji. Poza aspektem estetycznym, zaburzone bliznowacenie może ponadto powodować upośledzenie czynnościowe lub funkcjonalne, które skłania pacjenta do poszukiwania leczenia. Stąd wybór tematu rozprawy doktorskiej przez Lek. Bartosza Luksa „Ocena wpływu silikonów i wyciągów z cebuli na kształtowanie i modelowanie blizn po operacjach chirurgicznych” uważam za ważny, aktualny i bardzo praktyczny. Dynamiczny rozwój medycyny estetycznej w Polsce w ostatnich latach wskazuje, że potencjały pacjent oczekuje od leczenia chirurgicznego nie tylko operacji wykonanej bez powikłań, ale także dobrego efektu kosmetycznego.

Do recenzji przedstawiono mi monografię stanowiącą ocenę wpływu silikonów i wyciągów z cebuli na kształtowanie i modelowanie blizn po operacjach chirurgicznych. Pracę

przygotowano na podstawie materiału zebranego w Oddziale Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu, ośrodku o dużej renomie i uznanym doświadczeniu zarówno w zakresie procedur planowych w tym onkologicznych, jak i ostrodyzurowych. Jest ona opracowaniem typowym dla rozprawy doktorskiej, składającym się z rozdziałów w klasycznym układzie, zawierającym następujące elementy: wykaz skrótów, wstęp, założenia badawcze, materiał, metodykę badań, wyniki, dyskusję, wnioski, piśmiennictwo, streszczenie w języku polskim i angielskim, spis rycin i tabel, album przykładowych fotografii oraz wszelkie wymagane załączniki (zgoda Komisji Bioetycznej, formularz informacyjny dla pacjenta, formularz świadomej zgody pacjenta, formularz obserwacyjny blizny).

Praca jest zredagowana prawidłowo, całość opracowania liczy 141 stron, 22 ryciny, 32 tabele. Piśmiennictwo obejmuje 135 pozycji.

Wstęp został napisany niezwykle szczegółowo; doktorant zawarł w nim informacje dotyczące budowy, fizjologii, właściwości skóry, następnie omówił mechanizmy gojenia rany oraz sam proces powstawania blizny, zaburzenia procesu bliznowacenia, metody wykorzystywane do oceny blizny, na końcu opisując działanie biologiczne dwóch badanych preparatów na bliznę, a mianowicie silikonu oraz wyciągu z cebuli. Moim zdaniem część z omówionych aspektów jest zbyt szczegółowa np. dotycząca budowy, fizjologii i właściwości skóry. Wstęp stanowiący 19 stron jest dwukrotnie dłuższy od Dyskusji. Myślę, że wiele z tych informacji możnaby pominąć lub wręcz wykorzystać podczas dyskusji. Natomiast bardzo istotny jest we wstępie podrozdział 1.3.1, przedstawiający bliznowacenie jako problem psychospołeczny i ekonomiczny, co potwierdza słuszność rozpoczętych badań w tym temacie, a także uzmysławia jak efekt kosmetyczny leczenia operacyjnego wpływa na jakość życia po leczeniu chirurgicznym. Merytorycznie wstęp nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Założenia badawcze zostały przedstawione prawidłowo: logicznie i spójnie. Cele pracy Doktorant podzielił na cel główny, którym była wielowymiarowa ocena skuteczności stosowania preparatów dedykowanych bliznom zawierających silikon lub wyciąg z cebuli na młodą bliznę pooperacyjną w porównaniu do zastosowania klasycznego jałowego opatrunku oraz na XIV celi szczegółowych, co w naturalny sposób narzuciło dalszą interpretację wyników i zbudowanie wniosków z nich płynących.

W rozdziale Materiał Doktorant w zwięzły sposób przybliżył charakterystykę ośrodka, którym przeprowadzono badanie, jak i charakterystykę badanej populacji; opisał też preparaty lecznicze stosowane w celu leczenia blizn pooperacyjnych. W tej części zabrakło

mi podstawowej informacji odnośnie liczby pacjentów włączonych do badania oraz danych demograficznych. Informacje te znajdziemy w dalszej części opracowania.

Metodyka badania nie budzi żadnych zastrzeżeń. Doktorant podjął się przeprowadzenia prospektywnego, randomizowanego badania klinicznego z grupą kontrolną, co jest bardzo ambitnym przedsięwzięciem. Precyzyjnie określił kryteria włączenia i wyłączenia, ostatecznie rekrutując 120 pacjentów (60 w grupie kontrolnej i 60 w grupie badawczej; odpowiednio z przepukliną pachwinową lub po operacji wycięcia wyrostka robaczkowego). W tego typu badaniach klinicznych chciałoby się, dla przeprowadzenia ciekawych analiz statystycznych, zrekrutować jak największą ilość pacjentów. W niniejszej pracy grupa 120 pacjentów być może nie jest bardzo liczna, ale jeżeli uświadomimy sobie, że każdy z tych chorych po leczeniu operacyjnym podlegał minimum 4 kontrolom, to nakład pracy jaki włożył doktorant (około 480 wizyt kontrolnych po leczeniu operacyjnym) jest ogromny i imponujący.

W pracy właściwie wykorzystano podstawowe, jak i bardzo zaawansowane metody statystyczne. Ich właściwy dobór i przepr nie budzą żadnych zastrzeżeń. Analiza danych badawczych została przeprowadzona wielokierunkowo i wielowymiarowo. Wszystkie analizy przeprowadzono w środowisku R używając następujących pakietów: data.table, dplyr, ggpubr, tibble, tidyverse, rstatix, DescTools, car, FactoMineR oraz factoextra.

Wyniki zostały przedstawione w sposób usystematyzowany przeprowadzając analizę ukierunkowaną na rodzaj zastosowanej interwencji prewencyjnej oraz analizę ukierunkowaną na wykonany zabieg operacyjny oraz kompleksową ocenę wieloczynnikową wpływu na finalny efekt kosmetyczny badanych bliźni chirurgicznych. Podsumowanie wyników bardzo ułatwia interpretację przeprowadzonych analiz- ten podrozdział jest niezwykle ważny.

W tej części z racji recenzenta zwróciłabym uwagę na bardziej czytelne przedstawienie Tabeli 13,14,15 (dotyczących zgodności oceny bliźni przez pacjenta i lekarza); Rycina 20., 21, 22- wg. opinii recenzenta powinny być bardziej szczegółowo omówione. W części Podsumowanie wyników - wniosek XXVIII- Finalny efekt kosmetyczny zależy od stosowanego preparatu i rodzaju zabiegu przy uwzględnieniu wieku pacjenta i fototypu skóry wg skali Fitzpatricka. Nie do końca jest dla mnie zrozumiałe, tu oczekiwałabym konkretnej wiadomości jak wiek wpływa na finalny efekt kosmetyczny/ jak fenotyp wpływa na efekt kosmetyczny.

W rozdziale Dyskusja Autor komentuje swoje wnioski w sposób zrozumiały a także porównuje swoje wyniki z innym autorami, co dowodzi dużej znajomości tematu i krytycznego odniesienia się do swoich badań.

Piśmiennictwo zawiera aktualne pozycje zarówno polskie, jak i anglojęzyczne, a cytowania w większości pochodzą z ostatnich 10 lat.

Podczas lektury pracy doktorskiej nasunęły mi się pewne uwagi, wątpliwości, które przytaczam z racji obowiązku:

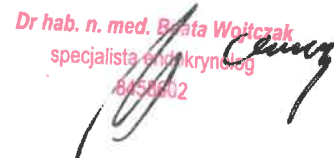
- 1) Dlaczego przyjęto okres obserwacji 7 mc, a nie np. 12 mc ? Skoro blizny goją się nawet do 12 mc ?
- 2) Czy znaczna przewaga mężczyzn niż kobiet w grupie (badawczej i kontrolnej) pacjentów z przepukliną pachwinową miały istotny wpływ na uzyskane wyniki badań ?
- 3) Praca zawiera niewielką liczbę niemożliwych do uniknięcia błędów stylistycznych i interpunkcyjnych.

Podsumowując oceniam pracę Lek. Bartosza Luksa pt.: „Ocena wpływu silikonów i wyciągów z cebuli na kształtowanie i modelowanie blizn po operacjach chirurgicznych” za bardzo ważną z praktycznego punktu widzenia. Uważam, że podjęte badania powinny być kontynuowane i opublikowane.

Praca Lek. Bartosza Luksa pt.: „Ocena wpływu silikonów i wyciągów z cebuli na kształtowanie i modelowanie blizn po operacjach chirurgicznych” napisana pod kierunkiem Pana Prof. dr hab. n. med. Lecha Pomorskiego spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1-4 z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. 2018 r., poz. 1668) i dlatego mam zaszczyt wnioskować do wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Bartosza Luksa do dalszych etapów przewodu doktorskiego, jednocześnie składając wniosek o wyróżnienie pracy.

z poważaniem

Dr hab n.med. Beata Wojtczak

Dr hab. n. med. Beata Wojtczak
specjalista ginekryng
845802